

# GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów  
Z poczty kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów  
od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

## PRENUMERATA

na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM na czwarty kwartał 1860  
od 1. października do ostatniego grudnia:

na miejscu . . . . . 4 zł. } waluty austr.  
z poczta . . . . . 5 zł. }

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

### PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Szwecya i Norwegia. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Montenegro. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

### Monarchya Austriacka. Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Losowanie obligacyi.)

**Wiedeń, 22. września.** Jego Mość Cesarz był wczoraj zrana na wielkiej manewrze pod Rothneusiedl w towarzystwie Arcyksiążąt Wilhelma, Leopolda i Józefa.

— Na mocy najwyższych patentów z 21. marca 1818 i 23. grudnia 1859 nastąpi na dniu 1. października r. b. zrana w gmachu bankowym 323cie i 324te losowanie dawniejszego długu państwa, a potem 12te losowanie wygrywających numerów obligacyi pożyczki loteryjnej z 4. marca 1854.

(Posiedzenie rady państwa z 11. września.)  
(Dokończenie.)

Po długiej debacie, jaka się wytoczyła nad odczytaniem ustępem, przystąpił hrabia Clam-Martinitz do odczytu następującego rozdziału sprawozdania komitetu:

„Przy budżecie *ministeriumu policji* musiała przedewszystkiem sięgnąć na siebie uwagę komitetu wysokość sumy, wyznaczonej na potrzeby zarządu centralnego, a to tem bardziej, iż przed rokiem 1848 wynosiły koszta najwyższej władzy policyjnej tylko 107.335 zł., gdy teraz podniosły się na 210.800 zł., zatem prawie o połowę więcej.

Komitet wniósł przeto zapytanie, czyli i jakie redukcye w stanie urzędników centralnego zarządu dałyby się przeprowadzić lub zostały już uskutecznione, zwłaszcza że i komisya oszczędności radziła już zmniejszyć to biuro.

Pan minister odpowiedział na to komitetowi, że dalsza redukcya jest niepodobna. Powiększenie potrzeb w porównaniu z dawniejszym peryodem wpływa ztąd, że od roku 1848 wcielone zostały także Węgry i przyboczne ich kraje w zakres czynności władzy centralnej, a oraz z niespokojniejszych czasów dzisiejszych, które wymagają większej czynności w służbie bezpieczeństwa publicznego. Śród takich stosunków zatrudnione są wielce wszystkie siły i dalsza ich redukcya jest niepodobna.

Komitet niemogąc się zapuszczać w bliższe ocenienie, jak dalece odpowiada stan bióra potrzebom, musiał ograniczyć się tylko na ogólnej uwadze, że byłoby rzeczą wielce pożądaną, wydzieleniem wszelkich agend, nienależących do właściwego zakresu policji państwa, o których używa teraz w znacznej liczbie monarchiczna władza bezpieczeństwa, jako też przekazaniem służby bezpieczeństwa miejscowego gminom, przywieść do skutku zmniejszenie spraw policyjnych; przyczem wypadało także wyrazić życzenie, ażeby szczęśliwem rozwiązaniem naglących kwestyi dziennych, któreby zdołało uspokoić umysły, mogłaby być czynność policji zredukowana na normalną skalę.

Zresztą zaproponował także komitet podobne przy terażniejszych stosunkach zwinięcie dyrekcji policji w Lublanie, Klagenfurcie, Opawie, Preszburgu, Koszycach, Wielkim Waradynie i Oedenburgu.

Pan minister oświadczył, że w tym względzie toczą się już narady, ale w tej chwili nie można jeszcze przewidzieć ich skutki.

Tu zawiązała się bardzo obszerna debata nad stosunkami pracy, a potem czytał hrabia Clam-Martinitz dalej:

Dalszym przedmiotem rozpraw były koszta redakcyi Gazety wiedeńskiej w kwocie 24.730 zł.

Co do tej pozycyi oświadczył p. minister, że obok kosztówłożonych na Gazetę wiedeńską, trzeba także umieścić dochody z niej, co w budżecie zostało pominiętem. Nie można ich oznaczyć dokładnie, lecz zawsze dochód czysty wyniesie najmniej 8000 zł. w. a. Tym sposobem zmniejszy się kwota przeznaczona na zarząd centralny o 29.000 zł.

Dowiadujemy się wreszcie z wyjaśnień pana ministra, że obliczywszy wartość bezpłatnych inseratów rządowych na 10.000 zł., a rządowych egzemplarzy gratysowych na 16.000 zł., czysty dochód Gazety wiedeńskiej wyniesie ogółem 34.000 zł.

Następnie postawiono zapytanie, dla czego pensye i pomieszkania lekarzy okręgowych, chirurgów i akuszerów w Wiedniu, w kwocie 11.839 zł. zamieszczone są w budżecie państwa, podczas gdy w innych miastach cięża na właściwych gminach.

Objaśnienie uzyskane w tym względzie powiada tylko, że pomieniona służba lekarska musi być zawisła od władzy policyjnej, a to dla tego, że policya miejscowa wymaga nieustannie rozmaitych posług lekarskich i chirurgicznych. Objasnienie nie tłumaczy jednak, dla czego stosunek taki ma istnieć w samym jedynie mieście Wiedniu.

Na wszelki sposób należy ulżyć w tym względzie ciężaru skarbowi państwa.

Hr. Clam czyta dalej sprawozdanie komitetu jak następuje:

Według powyższych poprawek redukują się oszczędności w budżecie policji na . . . . . 29.000 zł.

Dodawszy do tego uzyskane ze zwinięcia siedmiu wymienionych urzędów policyjnych z oszczędzeniem połowy kosztu . . . . . 62.270 zł.

Otrzymamy razem zaoszczędzoną okrągłą sumę 91.000 zł.

Tym sposobem zniży się suma ogólna budżetu policji na . . . . . 2,642.000 zł.

Na ostatek uznał komitet za potrzebne wykazać, że wykazując ogólną sumę kosztów utrzymania służby policyjnej, do sumy oznaczonej w projektowanym budżecie państwa . . . . . 2,733.000 zł.

Zniżonej powyższą redukcją do . . . . . 2,642.000 zł.  
wypada doliczyć dodatek gminny na utrzymanie służby policyjnej w kwocie . . . . . 625.541 zł.

Wydatki na żandarmeryę, jak są oznaczone w budżecie ministerstwa spraw wewnętrznych . . . 3,250.000 zł.  
i z funduszków krajowych . . . . . 797.325 zł.

Cały więc koszt utrzymania służby bezpieczeństwa, wyniesie w okrągłej sumie . . . . . 7,314.800 zł.

Wysokość tej sumy, nie szukając nawet przyczyny wyłącznie w postępowaniu samejże władzy policyjnej, tem bardziej jest zadziwiającą, że stan publicznego bezpieczeństwa w rozmaitych częściach monarchyi nie jest wcale takim, jakim by być powinien.

### Anglia.

(Podróż księcia Walii. — Bliższe doniesienia z Nowej Zelandyi. — Kolegium ormiańskie. — Powrót wojskowych z Indyi.)

**Londyn, 19. września.** Książę Walii przyjechał 6go do Koburga, a 7. do Toronto, przyjmowany był jak wszędzie z uniesieniem. Oranżyci zaniechali wszelkich manifestacyi, gdyż książę sprzeciwił się temu stanowczo w Kingston. Powietrze było jak w ciągu całej podróży, bardzo słotne; deszcz lał strumieniem; 1000 dzieci śpiewało hymn narodowy; wieczorem była iluminacya.

— Rząd otrzymał bliższe wiadomości o powstaniu w Nowej Zelandyi. Okazuje się, że rokosz jest gwałtowniejszy, niżeli myślano. Początek wziął w powiecie Taranaki, ale teraz rozciąga się od Wellingtonu na południe aż w poblize Aucklandu na północ. W obydwu tych osadach zatknęto sztandar tak zwanego Króla Maorów

wbrew przedstawieniom biskupa Nowej Zelandyi, najznakomitszych członków kleru i naczelników, którzy Anglikom dochowali wierności. Widownia boju jest Ika Namauwi, jedna z dwóch wielkich wysp, objętych pod nazwą Nowej Zelandyi. Zatargi o posiadłości ziemskie dały pierwszy powód do rokoszu. Ale i niewątpliwa, że przyczyna była nienawiść ku Europejczykom. Dnia 27go czerwca zrana rzucił się major Nelson na czele 347 ludzi, między którymi było 60 majtków, nie w porę na jeden z szanów tamtejszych osadników. Napadnięci Maorowie bronili się walecznie. Odpowiadali nie tylko na ogień Anglików, lecz odparli nawet atak na bagnety, a major Nelson po stracie 29 poległych i 33 rannych musiał wreszcie odstąpić. Jak wielka była strata krajowców, niewiadomo; w żaden sposób nie była tak wielka, by ich mogła odstraszyć od podpalenia włości Tatarajmaka, z kąd obóz angielski z powodu nieszczęśliwej walki dalej na północ przeniesiono. Najsmutniejsza, że angielski pułkownik Gold, dowódca wojsk w Taranaki, który wiedział o zamierzonym ataku, i tego samego dnia zrana opuścił miasto prawie w 300 ludzi opatrzony w dwie 24-luntowe haubice, jednak przez cały ten czas, w którym posiłki dla jego ziomków byłyby nieocenione, bawił, nie spiesząc w pomoc, o dwie angielskie mile od widowni boju. Mówią, że wezbrana rzeka tamowała przejście. Jednak *Times* ma pułkownika w podejrzeniu, że nie wszystko uczynił, co mógł, i zarzuca mu, że już przy niejednej sposobności okazał się opieszalym. Gdy ten wypadek doszedł do Melbourne, uchwalono wyprawić natychmiast wojsko do Nowej Zelandyi. Dnia 18go lipca odplynął z Nowego Plymouth parowiec „City of Hobart“, a generał-major Pratt, naczelnny wódz angielskiego wojska w Australii, udał się we 210 ludzi 24. lipca, zostawivszy obronę kolonii Wiktorii strzelcom ochotniczym, których korpus z 2000 miano powiększyć na 10.000 ludzi. I z Sydney wyprawiono także posiłki.

Duchowny Jerzy Williams z Kings College w Cambridge udał się do Armenii, aby pomagać kościołom orientalnym zakładać szkoły dla uczniów orientalnych, gdyż patriarcha ormiański wyraził życzenie wejść w bliższą styczność z kościołem anglikańskim. Rząd rosyjski postanowił założyć rosyjskie kolegium w Cambridge, i wyrażono nadzieję, że katolicy w Eczmiazynie pójda za tym przykładem i wyprawia do Anglii na uniwersytet biskupa ormiańskiego kościoła z niejaką liczbą uczniów ormiańskich. Dr. Wolff darował już rosyjskiemu kolegium małą bibliotekę. Według ogłoszonego teraz sprawozdania kosztowało angielski rząd 259.138 funt. sztr. sprowadzenie żołnierzy do Anglii, których w roku 1858 dymisyonowano z wojska indyjskiego, gdyż oświadczyli, że się dali zaciągnąć tylko dla kompanii wschodnio-indyjskiej. Liczba tych, co wystąpili ze służby, wynosiła w ogóle 10.235. Jednak tylko 119 zaciągnęło się znowu w Indyach na wyprawę chińska.

## Francya.

(Podróż Ich Mość Cesarstwa. — Wiadomości bieżące. — Fałszywe pogłoski o zamachu na Cesarza. — Sprostowania. — Dekreta. — Sprawa rzymska. — Doniesienia z Jeruzolimy.)

**Paryż, 19. kwietnia.** *Monitor* donosi z Algieru pod datą wczorajszą, że Cesarz z Cesarzową przybyli tam przedwczoraj szczęśliwie, pomimo że morze było wzburzone. Wylądowali w niedzielę przed południem o godzinie 9tej śród bicia z dział. Cesarstwo Ich Mość udali się najprzód do kościoła katedralnego. Po obu bokach drogi tworzyli szpaler spahowie, agowie i kajdowie z swoimi gumami. W południe przybył Bej tunetański na pokładzie posłanej mu fregaty „Foudre“. Cesarstwo Ich Mość przyjmowali go. Oczekiwano także w tym dniu jednego z braci Cesarza marokańskiego.

Generał Goyon odjechał wczoraj pospiesznie z Tulonu do Rzymu. Korpus okupacyjny będzie niezawodnie zwiększony do 12.000. Otrzymały rozkaz pochodu pułki 37 i 57 piechoty liniowej. Mówią nawet, że załoga francuska w Rzymie będzie powiększona na 20.000. Monsignor Dupanloup wyda znowu list pasterski w sprawie rzymskiej. Sardyński poseł p. Nigra powrócił znowu z Dieppe na swą posadę. Baron Talleeyrand opuścił wczoraj Turyn. Dniem przedtem miał posłuchanie pożegnalne u Króla Wiktora Emanuela. Według najnowszych doniesień z Tunetu przybył tam szeryf pewien i zaczął głosić wojnę religijną. Bej kazał go uwięzić, i skazał natychmiast na śmierć. Na tak groźny przykład nie ośmielono się naruszyć spokoju. Bej ofiarował 10.000 fr. na rodziny chrześcijan pomordowanych w Syryi.

— W Paryżu zaprzeczają wiadomości, co wyszła z Londynu o zamachu na Cesarza w Tulonie. Całego wypadku takie dają z Paryża objaśnienie:

„Minister ces. domu p. Fould udzielił zaprzyjaźnionym dyplomatom urzędowy raport z Tulonu, że około godziny 5tej wieczór, gdy Cesarz i Cesarzowa przyjmowali deputację gmin, znajdował się między widzami pewien Korsykanin, który zwyczajem korsykańskim chciał radość swą wynurzyć wystrzałem z pistoletu, nabitego tylko prochem. Widzowie sądząc, że to zamach na Cesarza, arsztowali go, lecz po krótkim przesłuchaniu wypuszczono Korsykanina na wolność.“

Dziennik *Indépendance* ma zaś takie doniesienie, znany tu z excentryczności swojej był poczmistrz, a zapalony wielbiciel Cesarza, chcąc zwrócić na siebie uwagę Cesarza i mówić z nim, wystrzelił na wiatr z pistoletu. Policja go aresztowała, ale przekonawszy się, kto on, wypuściła na wolność.

*Constitutionnel* pisze: „Dziennik *Indépendance Belge* umieszcza osobliwą wiadomość, pragnąc ją widocznie rozsiać. Ten

dziennik mówi, że Francya ma być wynagrodzoną wyspami Sardynią i Elbą za anexyę Neapolu i Sycylii z Piemontem. Odmawiamy temu kategorycznie prawdy, a dodamy, jakie w tem doniesieniu sprzeczności: najprzód że anexya Sycylii i Neapolu nie jest jeszcze czynem dokonany, a zaś w razie anexyi Francya by jej nie uznała. Nakoniec godziłoby się już zaniechać pomowy, że chcemy powiększać nasze posiadłości. Powtarzamy raz jeszcze, że Francya niczego nie pragnie, niczego nie żąda. Francya nie chce zdobywać, tylko uspokajać.“

— *Monitor* ogłasza dekret nakazujący osuszać bagna pod uprawę i użyźniać odłogiem leżące pola, które są własnością gmin. Dziennik *Monitor* ogłasza także dwa dekreta, które podwyższają kredyt dla ces. liceum w Nizy z 50 na 60.000 fr., i upoważniają towarzystwa handlowe, przemysłowe i finansowe autoryzowane w Sardynii, nzywać praw swoich także we Francyi (równy jak belgijskie na mocy postanowienia z dnia 30. maja 1857).

— *Journal des Débats* odpowiada na znany z depezy telegraficznej artykuł *Constitutionnela* temi słowy:

*Constitutionnel* ogłosił dziś rano artykuł, godny uwagi powszechnej. W artykule tym *Constitutionnel* w inniemanu, jakoby Papież zamyslał opuścić Rzym, walczy przeciw temu zamiarowi z zadziwiającą żywością.

Inaczej mówi o tym samym artykule *Constitutionnela* dziennik *Opinion nationale*. Dziennik ten, sympatyzując z najzacieklejszemi rewolucyjnymi projektami Garibaldiego, uznaje, że jedna tylko rzecz mogłaby ułatwić pomyślne rozwiązanie wszystkich trudności, a tą jest: wyjazd Papieża z Rzymu. W pewnym związku z tym artykułem stoi wiadomość w *Indépendance Belge*, w korespondencji z Paryża, jakoby Papież chciał zrzec się monarchicznej władzy w odebranych prowincjach, i pozostawi je pod rządem Wiktora Emanuela, zachowując dla siebie prawo zwierzchnictwa. *Indépendance* dodaje: Wyrwałość Papieża nie dozwolił przyjąć do skutku tym projektom, które generał Goyon bez wątpienia będzie popierał wszelkimi siłami.

— Do dziennika *Le Monde* pisza z Jeruzolimy d. 30. sierpnia: Miasto św. doznaje spokoju, ale w około niego zawsze jeszcze niespokój. Osobliwie gubernator Palestyny nakazał w Betleemie władzom policyjnym czuwać. — W Napluzie, gdzie mieszkańcy są bardzo fanatyczni, panuje ciągle wielkie wzburzenie. Galilea używa niespodzianego spokoju, dzięki szejkowi Akhil-Aga, naczelnikowi możnego plemienia. W Nazarecie, Kafie i Karmelu żyją już bez trwogi. Aż do Gazy i Bejrutu panuje pokój. Wielu uważa ten pokój za pozorny. W Saidzie jeszcze ciągle wicherzą Druzowie, z tego względu stoją dwa bataliony przed miastem.

## Włochy.

(Depesza generała Lamorciere. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Neapolu.)

**Rzym.** Główna kwatery sardyńska była na dniu 19. b. m. w Tolentino. Ochotnicy zagrażali Viterbo. Do dziennika *Pays* donoszą z Rzymu dnia 15. b. m., że generał Goyon obsadził szereg ważnych punktów francuskim garnizonem; korespondent wymienia: Civitavecchia, Corneto, Viterbo, Soriano, Civita Castellano, Fiano, Palombara, Vicovaro, Subiaco, Pagliano, Valmontone, Monte, Fortino, Cosi, Sermoneta, Piperno i Terracina.

— Na dniu 14. b. m. generał Lamorciere przesłał ministrowi wojny następującą depezę telegraficzną:

„Generał Courten cofnął się do Ankony i zostawił za sobą kolumnę Kanzler i Vogelsang. Od generała Courten otrzymałem właśnie następującą depezę:

Kolumna Kanceler i Vogelsang, którą odejęto za Sinigaglią, wchodzi do Ankony z dwoma działami. Pod San Angelo natarła na nią sardyńska dywizya. Kolumna, walcząc mężnie, przedarła się przez szeregi nieprzyjacielskie i przebyła 45 migli drogi górskiej. Batalion tyralierski utracił 60 szeregowców i 4 oficerów. Batalion Sersa z krajowców utworzony, doznał nieznacznych strat, a jego kompania woltażerów odparła trzykroć natarcie kawaleryi. Nieprzyjaciel utracił wiele ludzi. Wojsko okazuje zapał i walczy mężnie. Nasza kolumna liczy blisko 1000 ludzi.“

Druga depeza generała jest następującej treści:

„Dzisiaj rano (15. b. m.) przybyłem do Maceraty. Pimodan postępuje za mną. Piechota uszła 40 migli w 22 godzinach i jest rzeźwa i ochocza.“

**Neapol.** *Journal des Débats* w jednej z swych korespondencji zbija pogłoski, że Król miał nakazać, w razie napadu na twierdzę lub pałac królewski, bić z dział na miasto. Król rozkazał przeciwnie tak twierdze jak pałac oddać dobrowolnie, w stanie ile możności nieuszkodzonym, a szczególnie uchronić je od rabunku. Z wyjątkiem dwóch obrazów z sali tronowej, nie wzięła z sobą rodzina królewska nic wcale; a młoda Królowa zostawiła nawet swą książkę do nabożeństwa.

Gazeta genueska donosi, że Garibaldi zajmuje się bardzo gorliwie reorganizacją marynarki neapolitańskiej, która pozostawia wiele do zyczenia pod względem uzbrojenia.

Dziennik *Patrie* odwołuje wiadomość, którą sam rozgłosił, że Król wyjechał do Hiszpanii, zaś zapewnia, że Król znajduje się między Gaetą a Kapuą na czele 25.000 żołnierzy. Wojsko królewskie składają: Królewska gwardya, najemne wojsko i korpus Abruzzów, który także pozostał wierny Królowi. Hrabowie Trani i Caserta i generał Bosco mają się znajdować przy Królu; generał rekognoskował troskliwie Fondi i granicę rzymską. Kapua i Gaeta są dostatecznie uzbrojone i w żywnością zaopatrzone.

Garibaldi, donosi gazeta wiedeńska, ogłasza dekret po dekreście i konfiskuje ruchome i nieruchome majątki Jezuitów, wydanych z kraju, a tymczasem nieład i terroryzm w stolicy doszły do najwyższego stopnia. Sztylet panuje, a kto pospółstwu nie przykłada, albo nie chce ucałować sabaudzkiego krzyża, naraza swe życie. Ubrojeni Lazaroni w towarzystwie kobiet ze sztyletami ciągną ulicami miasta, rozszerzając popłoch i trwogę. Żołnierze, którzy nie chcą służyć Królowi, nie okazują także chęci, walczyć za rewolucję, i pewnie nie powiększyliby wojskowych sił Garibaldeggo.

Rewolucyjny rząd w Sycylii znajduje się znowu w pieniężnych kłopotach i rozkazał wydać bony skarbowe w sumie 2,550.000 franków.

## Niemce.

(Projekt traktatu celnego z Francją.)

**Karlsruhe, 14. września.** Ogłasza się następująca nota:

„Król. pruska ambasada wyraziła życzenie według załączonej tu noty z dnia 24. czerwca b. r., by rząd wielkksiążęcy jak najprędzej oświadczył, czyli się zgadza na rozpoczęcie układów względem zawarcia traktatu handlowego, między Prusami imieniem związku celnego, a między Francją. Polecam Pana odpowiedzieć na notę król. pruskiej ambasady, że rząd Wielkiego księcia nie sprzeciwia się życzeniu ces. francuskiego rządu, by rozpocząć i przysposobić zawarcie traktatu handlowego między związkiem celnym a Francją. Lecz przytem na to najbardziej Pan nalegać, by rząd Wielkiego księcia zastrzegł taki wpływ pertraktacyom układów, tak co do wniosków Francji, jako też co do widoków związku celnego, jaki mu istotnie przynależy dla styczności Badenu z Francją i ze względu sąsiedzkiej wzajemności.

Przy tej sposobności ubolewać tylko można, że chcąc podobny akt do skutku przeprowadzić, organizacya związku celnego wymaga, ażeby się jednomyślnie wszystkie rządy państw związkowych zgodziły, a nadto ażeby jeszcze i stany każdego państwa z osobna na to przystały, zatem też rząd badeński zastrzega sobie dalsze wnioski, w jaki sposób by się dało stosowne w tej mierze zaprowadzić zmiany. — Karlsruhe 16. sierpnia 1860. — Podpis. — Do wielkksiążęcego ministra p. Bohlen-Halbach w Berlinie.“

## Szwecya i Norwegia.

(Blizka limita sejmu. — Komitet duński. — Wiadomości bieżące.)

**Sztokholm, 15. września.** Przedwczorajsza konferencya prezydentów czterech stanów sejmu państwa oświadczyła, że sejm państwa limitować będzie dnia 15. albo 23. października.

— Dziennik handlowy w Gothenburgu twierdzi, że woła jest Króla, by szwedzki sejm państwa wybrał tajny komitet, który ma rozstrząsać kwestyę duńską. Ten sam dziennik donosi, że niezadługo nastąpić może zmiana w ministerjum, której się oddawna spodziewano; gdyż minister oświecenia hr. Hennig Hamilton podał już o dymisyę a radcy państwa Gripenstedt i Wallesteen dla podeszłego wieku i słabości to samo uczynić zamysłają.

## Rosya.

(Doniesienia z Kaukazu.)

**Petersburg, 7go września.** Tutejsze dzienniki donoszą z Tereku: Wiadomo, że powstanie w Tereku zostało przytłumione, i że tylko dwom bandom powstańczym udało się ująć zasłużonej kary ucieczką w niedostępne parowy szaro-arguńskie i gęste lasy Benoj. Teraz donoszą nam z Tereku, że małe garstki powstańców zaczęły napadać na twierdzę Wozdwyżeńską. Dnia 22. lipca napadł jeden ich oddział na część pułku kurawskiego w powrocie z sianokosów, dnia 5. sierpnia wprowadzili 30. koni kozoackich z państwiska. Powstańcy w Iezkeryi, ukryci w okolicach benojskich, poczęli podburzać pobliskie pokolenia i przyciągnęli do siebie część mieszkańców z autów Dargo i Betgotoj. W nocy 9. na 10. sierpnia osadziło 200 powstańców wawozy Chulelulau w zamiarze przeciąć komunikacyę pomiędzy Ersenoi i Wedeniem. Ostrzeżony jednak o tem batalion Kabardyńców uderzył na nich i po krótkiej utarczce pierchnęli do aulu ponteryjskiego. Aby zapobiedz tym rozruchom generał-dowodzący rozkazał wzmocnić oddziały w Jerkerynie i rozstawić straż na najważniejszych punktach. Te rozporządzenia wstrzymały dalsze powstanie w Jerkerynie. Z wyjątkiem pomienionego jednego aulu, żaden więcej nie wypowiedział posłuszeństwa. W Najbarenie i Degestanie spokój nie był wcale naruszony. Również i w innych częściach prowincyi Terek nawet w okręgu arguńskim, ludność zachowała się spokojnie.

— Pokój na Kaukazie jeszcze nie dochodzi. Powstańcy rozpierzechli się w nieprzebytych lasach i pieczarach Szaro-Argun i Benoj; niepokojąc z kryjówek swoich okolice twierdzy Wozdwyżeńsk, podburzają ludność pobliskich krain a nawet mają za sobą mieszkańców autów Iezkeryi. Rosya zwiększyła przeto załogę w tej części kraju. Także górscy mieszkańcy Abchazyi rozruszili się. Oddziały wojska, które wyszły po drzewo z twierdzy z konwojem strzelców, musiały krwawo walczyć z Czerkiesami, którzy na nich napadli. — Z Kerczu donoszą, że austriacki parowiec Lloyda „Mer-kior“ udał się do Rostowa z 550 familiami Bulgarów, gdzie ich zatrudnią w kopalniach węgla kamiennych. Prócz nich ma jeszcze przybyć 2500 rodzin bulgarskich z Turcyi. Te odwiedziny Bulgarów wróżą przesiedleniem tego pracowitego, spokojnego i cichego ludu do Rosyi i kolonizacyą w Krymie na miejsce Tatarów, którzy wychodzą z półwyspu.

## Księstwa Naaddunajskie.

(Projekt kolonizacyi.)

— Centralna komisyja stanów krajowych roztrząsa teraz projekt kolonizacyi, który jej przedłożono; dopóki komitet nie rozstrzygnie, wolno cudzoziemcom grunta nabywać, ile koniecznie w przemysłowym swem przedsiębiorstwie potrzebuja.

## Montenegro.

(Deputacya do Cetynii.)

Na Kataro przechodzą bardzo często depezesz do Czernogory i ztamtąd na powrót. Korespondenci są znakomici, bo także gubernator Hercogowiny i Albanii przesyła depezesz do „Jego Wysokości“ nowego księcia Czarnogóry. Na dniu wczorajszym przybyli nawet posłowie tureccy parowcem ze Skodry do Lessendryi, na granicy czarnogórska, i udali się na dwór księcia. W Rjeuie przyjmował tureckich posłów naczelnik nahyi i odprowadzał ich z perjanikami do Cetynii. Posłem tureckim jest sekretarz gubernatora Albanii, Basza Wassa Efendi, który w imieniu swego pana składał życzenia księciu. P. Valik, sekretarz księcia przyjmował, posła na wstępie do Cetynii, odprowadził go do pałacu książęcego, gdzie dla niego przyrządzono pomieszkanie, a ztąd wprowadzał go do księcia Mikolaja. Książę przyjmował Baszę bardzo uprzejmie i przedstawił go swemu ojcu, prezydentowi senatu, panu Mirce. Turecki poseł jak powiadają, tytułował księcia „Altesse“ i „Monsieur.“ Jest to pierwszy wypadek, że Turcy przyznają ten tytuł księciu czarnogórskiemu i udzielenie Czarnogóry także formalnie uznają.

Przeszłego tygodnia przybyły z najodleglejszych nahii deputacye opłakiwać zmarłego księcia a oraz złożyć hołdy następcy jego. — Deputacye były z Moraczy, Cupy, Warojewici, Kuci, a mając na czele wojewodów albo tylko naczelników, składały księciu życzenia i polecały się jego pamięci. — Do Cetynii przybył także ze Skodry konsul francuski, p. Hecquard, a p. Petrowicz konsul rosyjski z Raguzy. Konsulowie chwala bardzo postępowanie narodu czarnogórskiego i zapewniają w imieniu swoich rządów opiekę i pomoc nowemu księciu i ludowi. Przybyły także tureckie deputacye z Niksici, z Koluszyna i Podgorocy. Na dniu 19. sierpnia przybyło także austriackie posełstwo z Katara.

## Turcya.

(Załoga francuska w Damaszku.)

Donoszą z Konstantynopola pod dnim 12. b. m. że francuski generał dywizyi Beaufort d'Hautpoul porozumieć się miał z Fuadem Baszą, i zostawia w Damaszku świętem mieście Islamu, chrześcijańską załogę. Gdy upały ustana, ruszy wojsko francuskie do Damaszku. Rozbiły się wybiegi Turcyi, że opieka Francyi stała się zbyt cenną, kiedy Fuad Basza sam tak sprężyć kraj uspakaja; nie dopuścił tego p. Lavalette, odwołując się do danych sobie instrukcyi. Komisyja wielkich mocarstw w Bejrucie jest już zupełna.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Tryest, 22. września.** Dziś przyszło tu urzędowe doniesienie, że rozpoczęto blokować Ankone.

**Wenecya, 21. września.** Prezydum namiestnictwa obwieszcza, że straż wojskowa na granicy otrzymała rozkaz użyć broni w razie wszelkiego oporu, a to, aby przeszkodzić przemycaniu broni i pism podburzających, tudzież przekradaniu się niebezpiecznych osób i tajemnym ucieczkom krajowców z granic. Zawiieszono oświecać latarnie morskie.

**Paryż, 22. września.** Zaprzeczono urzędownie rozszaniej tu pogłosze, jakoby Austriacy przeszli Mincio. *Patrie* zaprzecza pogłosze, jakoby Cesarz Napoleon wyraził życzenie, być obecnym na uroczystościach w Warszawie.

**Turyń, 22. września.** Dzisiejsza *Opinione* pisze: W chwili gdy Cavour podziwiał w swym memoryale bohaterkie czyny Garibaldeggo, ogłasza Garibaldi w urzędowej gazecie neapolitańskiej z d. 15. b. m. następujący list do adwokata Brusco: Cavour udaje jakoby był ze mną w zgodzie i przyjaźni. Ja gotów zawsze w ofierze dla ojczyzny odrzucić wszelkie osobistości i gniewy, nie mogę jednak nigdy pogodzić się z ludźmi, którzy pokalali honor narodowy, i przegrali jedną z włoskich prowincyi. — Dnia 15go b. m. miał przybyć do Neapolu Mazzini. Donoszą z Palermo w liście z dnia 18go b. m., że Depretis otrzymał dymisyę, a Mordini mianowany prodyktorem. Nowe ministerjum całkiem niepopularne. — Stronnicy zjednoczenia doznają wiele okrucieństw. W Neapolu Sirtori mianowany prodyktorem. Ministerjum blizkie upadku.

**Koblencya, 22. września.** Według wiarogodnych doniesień zjedzie na dzień 9. października do Koblencyi hr. Schleinitz na konferencyę z lordem Russell, który ma towarzyszyć w podróży Królowej Wiktoryi.

## Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. września.

Hotel rosyjski: PP. Orłowski Oktaw. — Szymanowski Franciszek. — Pieńczykowski Józef.

Hotel angielski: Gaus Karol, c. k. generał-major. — Wilczyński Franciszek. — Hotel Kuhna: Br. Brückner Ludwik.

## Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. września.

PP. Kicki Kajetan, do Ryczk. — Töpler, c. k. rtmistrz, do Gródka. — Lutyński Meliton, do Firlęjówki. — Orłowski Hipolit, do Ostrowa. — Sobolewski Antoni, do Draganówki. — Polowcow Piotr, do Rosyi.

**Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.**

*Dnia 22. i 23. września.*

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	325 98	+ 9.6	93.6	połn.-zach. sł.	dészcz
2. god. po poł.	327.02	+ 12.3	85.5	zachodni "	pochmurno
10. god. wiecz.	327 94	+ 9.8	88.0	" "	"
Ilość deszczu 9.00.					
7. god. zrana	328 60	+ 7.2	93.3	połud.-zach. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328 43	+ 15.0	65.3	" "	"
10. god. wiecz.	328 58	+ 9.6	89.6	" "	jasno

**TEATR.**

*Dziś* przedst. niem.: „Das Glas Wasser,“ komedia w 5 aktach podług Scribego, przez A. Cosmara.

**Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.**

Dnia 24. września.

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 76.—. Metaliki po 5% za 100 zlr. 64.—; po 4 1/2% za 100 zlr. —; po 4% za 100 zlr. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zlr. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 743.—;

Instytut kredytowy dla handlu i przemysłu 169.—; niższo-abscr. towarzystwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zlr. —. Wexlowy. Augsburg za 100 zlr. połudn. niemieck. waluty 114.—.

Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 133.10. Medyolan za 100 zlr. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.35, dukaty ces. pełnej wagi —. korony —, półkorony —.

**Kurs lwowski.**

	gotówką		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski . . . . .	6	26	6	32
Dukat cesarski . . . . .	6	30	6	36
Półimperyal zł. rosyjski . . . . .	10	78	10	95
Rubel srebrny rosyjski . . . . .	2	8	2	11
Talar pruski . . . . .	2	—	2	3
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . .	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr. . . . .	84	75	85	35
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika } bez kuponów	154	—	157	—
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne }	64	85	65	75
5% Pożyczka narodowa . . . . .	75	—	76	—

**Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.**

Dnia 24 września.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . .	85	—
" przedał " " 100 po . . . . .	85	50
" dawał " " 100 . . . . .	—	—
" żądał " " 100 . . . . .	—	—
Wartość kuponu od 100 zlr. . . . .	—	96 1/2

**Kurs giełdy wiedeńskiej.**

Dnia 21. września.

**1. Dług publiczny.**

	pien.	towar.
A. Państwa.		
W austr. wal. po 5%	58 50	59 —
Z pożyczki narod. po 5%	73.30	73.70
Z r. 1851, ser. B. po 5%	95.—	95 50
Metaliki po 5%	61.75	62 —
" 4 1/2%	55.50	56 —
" 4%	48.50	49 —
" 3%	36.50	37 —
" 2 1/2%	31.—	32.—
" 1%	12 20	12 40
Przez. do wylos. z r. 1839	117.—	118 —
" 1854	85 50	86.—
" 1860	85 75	86 50
Renty Como po 42 lir. aus.	15.25	15.50
Wylos. obl. dawn. długu państ.		
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju		
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—
" 5%	60.—	60.—
" 4 1/2%	54.—	54.—
" 4%	47.—	47.—
" 3 1/2%	41.—	41.—
" 3%	50.—	50.—
" 2 1/2%	46.—	46.—
" 2%	41.—	41.—
" 1 1/2%	37.—	37.—
" 1%	33.—	33.—